

VDGH-T Pinksteren 2022. Handelingen 2:1-13. 'Geest van hierboven ... deel u nu mede aan een wereld die u verwacht'. Ds. Pieter Post.

Nuchter blijven

Het is goed om vooral op Pinksteren nuchter te blijven. Om nuchter over de gave van Gods Geest te spreken. Dat vinden we sowieso al moeilijk, want we willen graag de vinger ergens op leggen. Dat wordt ons wel duidelijk door de omstanders die door wat ze daar zien gebeuren, afdoen met 'ze zullen wel dronken zijn'. Wij vinden het maar moeilijk verschijnselen te aanvaarden die onverklaarbaar voor ons zijn. We móeten iets kunnen uitleggen. Bijvoorbeeld een genezing van iemand die ernstig ziek was en die door de artsen niet meer behandeld kon worden. Daar was geen medische verklaring voor dan alleen zich voor te stellen dat er wel iets bovennatuurlijks moest zijn gebeurd. In de meer religieuze zin werd de katholieke pater Titus Brandsma onlangs heilig verklaard, omdat iemand tot hem gebeden had en hersteld was. Je kunt dat afdoen met gebral, maar in het verhaal stellen anderen tenminste nog een vraag wat dat te betekenen heeft. Wonderen moeten we niet uitsluiten.

Pinksteren is het feest van het optimisme: Waarover verwonderen wij ons nog?

Dat doen we ook niet wanneer we met Kerst de vreugde over een nieuw leven vieren, met Pasen dat het goede het kwade heeft overwonnen, en we met Pinksteren aannemen dat we met Gods kracht heel wat meer kunnen bereiken dan onze wereld ons laat zien. Wij kunnen elkaar verstaan, en wij kunnen aan de eenheid onder de mensen werken. Met dank aan de vruchten van de Geest die worden opgesomd in dat bekende lied: de liefde en de vreugde, de vrede allereerst, geduld om veel te verdragen en goedertierenheid, geloof om veel te geven. Van Pinksteren gaat een optimisme en een bemoediging uit die zich over heel de wereld uitstrekt. Maar geloven we daarin en willen we dat aan? Dat is de vraag die Pinksteren aan ons stelt. Waarover verwonderen wij ons nog? En laten we ons verwonderen? Of ketsen we meteen alles af wat we met de cynici in Handelingen niet kunnen verklaren omdat er dingen gebeuren die we wel zien, maar veel te mooi vinden om waar te zijn en dat afdoen met teveel zoete wijn?

Pinksteren: oerbegin van de gemeente

Als we ons inleven in de eerste generatie broeders en zusters zouden we daarop als gemeente waarschijnlijk wel een antwoord hebben. Want de gemeente is met Pinksteren begonnen. Na het leven van Jezus is er een beweging ontstaan die verder wilde in zijn geest. Dat is een andere geest dan die van de geweldenaars en de bezettende machten van verdeel en heers. En die beweging viert vandaag zijn geboorte. Onze gemeente en feitelijk de hele kerk op aarde staat vandaag in het licht van haar oerbegin.

Even concreet: Met Gods geest gaat het ook over andere geesten

Laten we vooropstellen dat het op deze dag gaat over de gave van Gods geest. Maar als we Gods geest zeggen dan zeggen we dat er ook andere geesten zijn die van mensen en systemen bezetenen maken. Dan zeggen we dat er goede en kwade geesten zijn en dat we die goed uit elkaar moeten houden. En de gemeente is daartoe speciaal geroepen, omdat zij zelf haar bezieling vindt in Gods geest met zijn vruchten van de liefde en de vrede allereerst. Misschien dat jullie denken dat dat wat theoretisch klinkt, of dat dat niet helemaal aan de eigen werkelijkheidsbeleving beantwoordt? Maar wat zouden we antwoorden op de schietpartijen op de scholen en de ziekenhuizen de afgelopen week in de VS? Getuigt het niet van een verziekte maatschappij die toestaat dat iedereen moet beschikken over een wapen om zichzelf te verdedigen? Zelfs in ons land dreigde een school het slachtoffer te worden van wapengeweld. Wat zouden we antwoorden: Is dat uit Gods geest? Wij leven in een wereld van verdeel en heers waar mensen, gebieden en landen tegen elkaar worden uitgespeeld. Waar de ene persoon, of regio meer rechten krijgt toebedeeld dan de ander. Waar vijandschap in plaats van vriendschap het gevolg van is. Psychologen en gedragswetenschappers analyseren de geest van de Russische president, zoals velen zich afvragen of deze ploert alles nog wel op een rijtje heeft. Ook op kleiner schaal waar mensen elkaar opzettelijk benadelen en er altijd winnaars zijn die tevreden achterover leunen en gedupeerden die teleurgesteld het nakijken hebben, zonder dat er recht is gedaan. Wat zouden we dan antwoorden: Is dat alles uit Gods geest?

De chaos hoort bij onze wereld

In de bijbelse tijden is het niet veel anders geweest. Wij lezen daarin vele verhalen van koningen die doen wat een gruwel is in de ogen van de Ene. Je voelt dat er een andere weg te bewandelen is dan wat zij deden. Die koningen waren vaak goed op de hoogte van de weg die de Ene met het volk wilde gaan, maar ze volgden hun eigen weg. De tien geboden die die koningen als een programma voor hun religieuze en sociale beleid hadden ontvangen, werden met voeten getreden. Hun aanzien moest op een voetstuk worden geplaatst en worden aanbeden, niet de Ene God.

Het lijkt erop dat de beschietingen en de oorlogen, het landjepik en de eigenmacht, kortom: de chaos bij onze wereld hoort als een uiting van onze menselijke verdeeldheid. Wat zouden we dan antwoorden: Is dat alles uit Gods geest?

Kirill

En ja, ik ben bang ook in de kerken zelf. We hebben allemaal het nieuws gevolgd van de Russisch-orthodoxe patriarch Kirill die de oorlog ondersteunt in zijn preken en bidt om zegen over de soldaten. Wat ons verontwaardigt is dat er zo anders wordt gekeken naar de verhouding van kerk en staat. Er is tussen het Westen en het Oosten geen eenheid in Gods geest voelbaar. We voelen geen broederschap, geen geestverwantschap. Waar wij gewend zijn aan de scheiding van kerk en staat, is men dat in Rusland niet. En dat is een groot verschil in de beleving van gemeentezijn. Waar het geloof voor ons een kwestie van vrijheid geworden is, kent men dat in het Oosten op die manier niet. Niet dat we zo staan te juichen om die vrijheid, want de kerk is in ons deel van Europa langzamerhand naar de marge gedreven. De Russisch-Orthodoxe kerk kijkt laatdunkend op ons neer met al onze verworven vrijheden en leefstijlen. Zij heeft van oudsher hechte banden met de politiek. Zij hebben elkaar nodig. De staat steunt op de zegen van de kerk en de kerk is voor haar positie afhankelijk van de staat. En zeker nu is de Russische president geboeid door de godsdienst die ooit in Kiev als de bakermat van de Russische beschaving begon. En hoe versta je elkaar dan met zulke verschillende ontwikkelingen?

Eén geest? De Russisch-orthodoxe Kirill en de mennonitische Nelson Kraybill

De Russisch-Orthodoxe kerk is net zoals alle andere kerken, zoals ook de doopsgezinde, zich beginnen te ontwikkelen vanuit de geest van Pinksteren. Wij hebben geen idee hoe de brief van de scheidende voorzitter van de Doopsgezinde Wereldbroederschap Nelson Kraybill, bij Kirill is aangekomen. (zie vorige *de nieuwe* band) Maar hij schrijft: 'U bevindt zich in een moeilijke situatie, Patriarch Kirill. Mennonieten bidden voor u en voor alle christenen in Rusland en Oekraïne. De kerk is misschien niet in staat om deze broederoorlog te stoppen, maar we moeten protesteren wanneer de ene natie een andere natie bedreigt of aanvalt'. Nelson zoekt hiermee naar de verbinding met een medechristen die zich evenzeer beroept op hetzelfde evangelie. Die vrijwel zeker ook de zaligsprekingen kent waarin we worden opgeroepen vrede te zijn. Wat Nelson hiermee heeft proberen te doen is hem aanspreken op de Geest van de verbinding. Hij als Amerikaan aan hem als Rus, maar beiden mensen van de weg van Jezus. Vanuit de geest van het Pinksterverhaal waarin alle volkeren van de wereld worden opgesomd en uit één mond spreken over de grote daden van een bevrijdende God. Maar waar is dat uit één mond spreken gebleven?

Met Pinksteren zeggen we niet dat we er al zijn.

We zeggen wel dat het goed is te realiseren dat de chaos het laatste woord zal krijgen wanneer we elkaar niet meer aanspreken op het geloof in de eenheid van Gods Geest. Gods Geest beweegt ons om vijandschap om te zetten in verbondenheid en vriendschap met mensen van verschillende komaf en met behoud van identiteit. Dat zien we in het Pinksterverhaal gebeuren door de opsomming van al die nationaliteiten. De boodschap is wel helder. Wanneer we niet meer in het wonder geloven dat we uit één mond kunnen spreken, blijven wij in de chaos. Wat daarvoor nodig is, is een taal van liefde, van vrede allereerst, van geduld om te verdragen, een taal van goedheid en vertrouwen. De kerkhervormer Luther schreef er zijn lied 'Kom Schepper God, o heilige Geest' over toen de Turken voor de grens van Europa stonden: 'Weer van ons 's vijands list en nijd, en geef ons vrede in plaats van haat, opdat wij volgen waar Gij leidt en mijden wat de zielen schaadt'.

Ervaringen om ons heen

Ook dicht om ons heen ervaren we soms omstandigheden die je niet onder het kopje 'standaard' kunt laten vallen. De afgelopen week ter voorbereiding van deze Pinksterdienst schreef een collega een preek die zij uit haar hoofd had gedaan toe aan het werk van de heilige Geest. De afgelopen tijd had ze veel kritiek gekregen op haar diensten wat haar frustreerde. En toen ze in een andere gemeente voorging, voelde zij een enorme innerlijke kracht in zich opkomen om alles wat ze had voorbereid naast neer te leggen. Ze had zich overgegeven aan wat haar inspireerde. En dat was welkom. Ze had de teugels van haar controle laten vieren waardoor er meer ruimte kwam voor wat zij noemde Gods geest. De controle loslaten had zij geleerd. Dat luchtte op. En een onbekend iemand belde me enigszins in verwarring op. Hij had een geestelijke nodig, en had willekeurig een dominee gebeld. Omdat hij nare woorden richting de heilige Geest had geuit, zat hij er erg mee dat hij in de hel terecht zou komen. Afgezien van de resultaten van die gesprekken, ben ik naar de betekenis van zulke momenten gaan zoeken, wat gebeurt hier? En ben ze gaan zien als een vorm van leiding die over je kan komen. Soms ervaren mensen de juiste persoon, op de juiste plek en op de juiste tijd. Daar zit geen verdienste aan vast.

Gelukkig voel je je als de ander dat ook is

Dat wij anderen nodig hebben om betekenis aan onszelf te geven, halen we uit een woord van Albert Schweitzer. Deze man van formaat (want hij was theoloog, filosoof, medicus, musicus en dienaar van de mensheid, Nobelprijswinnaar van de vrede) schrijft: 'Toen ik student was, begreep ik absoluut niet dat ik het voorrecht had een gelukkig bestaan te leven, wanneer ik zag hoeveel mensen om mij heen met misère en lijden te kampen hadden. Vanuit de diepte van mijn levensvreugde rees steeds sterker het woord van Jezus op: wij mogen ons leven niet beschouwen alsof het aan ons alleen toebehoort'. Wij zijn een bevoorrecht mens wanneer wij ons gelukkig voelen wanneer de ander dat ook is.